

Plaatsingslijst van het archief G.J. Sizoo

Levensjaren 1900-1994 (1920-1994)

Samengesteld door drs. A.C. Flipse en mw. drs.I. Kiel Hartog

Historisch Documentatiecentrum voor het
Nederlands Protestantisme (1800-heden)
Vrije Universiteit Amsterdam
De Boelelaan 1105
1081 HV Amsterdam

Collectie nummer: 525
Augustus 2006

Inleiding

1. Inleiding

Gerardus Johannes Sizoo (1900-1994) was de eerste hoogleraar natuurkunde aan de Vrije Universiteit. Samen met de scheikundige J. Coops en de wiskundigen J.F. Koksma en M. van Haften stond hij in 1930 voor de taak de nieuwe Faculteit der Wis- en Natuurkunde van de grond af aan op te bouwen.

Sizoo was toen 29 jaar oud en pas drie jaar daarvoor gepromoveerd in de experimentele natuurkunde in Leiden. Met beperkte middelen moest hij aan de VU een nieuwe onderzoeksgroep opzetten. Hij koos voor het onderzoeksthema radioactiviteit, een vakgebied dat in de jaren dertig zou transformeren tot kernfysica.

Als enige hoogleraar in de natuurkunde gaf hij in de jaren dertig bovendien alle natuurkundecolleges zelf. Na de oorlog zou er pas personele versterking komen. Tot 1965 was Sizoo hoogleraar-directeur van het Natuurkundig Laboratorium van de VU, terwijl hij daarnaast ook directeur werd van de Rijksverdedigingsorganisatie- TNO en allerlei andere bestuurlijke functies bekleedde.

Ook na 1965 zou hij bij de VU betrokken blijven. Hij was van 1965 tot 1973 president-directeur van de VU en in 1973 werd hem het erelidmaatschap van het bestuur toegekend. Tot op hoge leeftijd toonde hij interesse voor het werk dat gedaan werd op het Natuurkundig Laboratorium en voor de ontwikkelingen aan de VU.

Zijn verdienste voor de VU liggen niet alleen op wetenschappelijk en bestuurlijk gebied. Hij is altijd zeer betrokken geweest bij de bezinning op het christelijke karakter van de VU en een groot aantal van zijn publicaties handelt over aspecten van het onderwerp geloof en wetenschap. Vooral in de jaren dertig heeft hij hierover vele artikelen en redevoeringen het licht doen zien, waarin hij destijds gevoelige onderwerpen als de ouderdom van de aarde aan de orde stelde en ook een bredere visie ontwikkelde op de relatie tussen geloof, natuurwetenschap en wereldbeeld.

Literatuur: Ab Flipse, *'Hier leert de natuur ons zelf den weg'. Een geschiedenis van Natuurkunde en Sterrenkunde aan de VU* (Historische Reeks VU deel 6) (Meinema Zoetermeer 2005)

2. Over het archief

Het archief werd samengesteld in de periode 2003-2005 in het kader van een onderzoek naar de geschiedenis van de Natuurkunde en Sterrenkunde aan de VU (1930-2005). Dit onderzoek leidde in oktober 2005 tot de publicatie van het boek *'Hier leert de natuur ons zelf den weg'. Een geschiedenis van Natuurkunde en Sterrenkunde aan de VU*. De meeste stukken die in het archief zijn opgenomen werden geschonken door de familie Sizoo, in de

persoon van dhr. G. Sizoo te Deventer, zoon van prof. Sizoo. Andere stukken waren verspreid aanwezig in het Wis- en Natuurkundegebouw van de VU, of zijn afkomstig van oud-studenten en –medewerkers van de Afdeling Natuurkunde aan de VU.

In het archief is zeker niet alles te vinden wat van prof. Sizoo bewaard is gebleven. Veel van de correspondentie van Sizoo in zijn hoedanigheid als hoogleraar en later directeur van de VU is ondergebracht in het archief van de Vrije Universiteit (Archief VU, Faculteit der Exacte Wetenschappen) of in het archief van het Natuurkundig Laboratorium VU (1930-1965). Ook is er ook nog archiefmateriaal te vinden bij andere organisaties waar hij functies heeft bekleedde, zoals bij de Christelijke Vereniging voor Natuur- en Geneeskundigen, etc.

Plaatsingslijst

Doos 1

I. Lezingen (handgeschreven)

- 1 Omslag 'Voordrachten, Toespraken, enz.', met daarin diverse toespraken voor VU-publiek.
- 2 Omslag 'Artikelen I', met daarin diverse populair-wetenschappelijke artikelen uit de jaren 1920/30
- 3 Omslag 'Artikelen II', met daarin diverse artikelen over natuurkunde en maatschappij, atoomenergie, etc.
- 4 Omslag 'Voordrachten, Artikelen, enz.', met daarin diverse artikelen en toespraken over geloof en wetenschap.
- 5 Omslag 'Voordrachten, Artikelen: Atoomenergie, Atoombom'.
- 6 'Herinneringen 1930-1950'
- 7 Schriftje met daarin: 'Natuurwetenschap en christelijke wereldbeschouwing', voordracht d.d. 30-12-1921.

Doos 2

II. Collegedictaten

- 8 'Kernfysica en radioactiviteit' (1944)
- 9 'Thermodynamica' (1944)
- 10 'Atoomtheorie' (1944)
- 11 'Kernfysica'
- 12 'Mechanica, trillingsleer, stromingsleer. Deel I'
- 13 'Mechanica, trillingsleer, stromingsleer. Deel II'
- 14 'Mechanica, stromingsleer, golftheorie'
- 15 'Kernfysica'

Doos 3

- 16 'Atoomfysica'
- 17 'Mechanica, Stromingsleer, Golftheorie' (met vraagstukken)
- 18 'Atoomfysica'
- 19 'De Speciale Relativiteitstheorie (in toepassing op Mechanica en Stromingsleer)' (1976)
- 20 'De Speciale Relativiteitstheorie (in toepassing op mechanica, thermodynamica en stromingsleer)' (Herziene versie 1986)

III. Overdrukken en kopieën van toespraken en artikelen

- 21 Groot aantal overdrukken van artikelen samengevoegd in 7 bundels: 1924-1927

Doos 4

- 22 1927-1930
- 23 1930-1938
- 24 1937-1947

25 1952-1965

Doos 5

26 'Voordrachten'

27 'Publicaties Vrije Universiteit'

28 'Natuurkunde aan de Vrije Universiteit. Voor 1930, in 1977, na 1980'

IV. Boeken

29 *Onderzoekingen over den suprageleidenden toestand van metalen* (proefschrift 1926)

V. Krantenknipsels

30 Bundel recensies over Sizoo's boek *Atoomenergie* (1946)

31 Diverse krantenknipsels bij zijn afscheid in 1965

VI. Over Sizoo

32 'Enige gegevens betreffende Prof. Dr. G.J. Sizoo'

'De Vrije Universiteit. De wis- en natuurkundige faculteit', in *De Spiegel* (1945)

Foto Sizoo en G. Holst, in *Nederlands Tijdschrift voor Natuurkunde* (1946)

'G.J. Sizoo. Vijfentwintig jaar hoogleraar' door C.C. Jonker, in *Nederlands Tijdschrift voor Natuurkunde* (21 October 1955).

Correspondentie m.b.t. afscheidsbijeenkomst Sizoo (1965).

Afscheid RVO-TNO, in *De Telegraaf*, 14-7-1972, met foto. *Orgaan van de Vereniging* (1973)

'De beker der ongelovige wetenschap', in *VU-kwartaal* (juni 1990)

'Kernfysica in Nederland: de beginjaren' door Abraham Pais, in *Nederlands Tijdschrift voor Natuurkunde* (1991), 179-185

'In memoriam Sizoo', in *Contact. Ledenblad van de Vereniging voor christelijk wetenschappelijk onderwijs*

'Toespraak H.J. Brinkman in Herdenkingsbijeenkomst, 21 januari 1994'

'In memoriam prof. dr. G.J. Sizoo' door H.J. Boersma

VII. Enige correspondentie

33 Correspondentie over de Nederlandse Uraniumvoorraad.

Sizoo aan G.J. Schutten d.d. 2-5-1977.

G.H.A. Grosheide aan Sizoo, d.d. 13-3-1945